

Μαρία Μαθιουδάκη

Η λογοτεχνία στον Τύπο (εφ. Ακρόπολις 1883-1893)

Διάλεξη που δόθηκε στο Τμήμα Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης (Ρέθυμνο, 4.12.2007)

Το πρόγραμμα

Η ανακοίνωση αυτή στηρίζεται σε ερευνητική εργασία μου, που υλοποιήθηκε για το ερευνητικό πρόγραμμα «Αγγελίες ελληνικών εντύπων, αυτοτελείς και στον Τύπο», το οποίο εκπονείται στο πλαίσιο του έργου «Πυθαγόρας ΙΙ – ενίσχυση των ερευνητικών ομάδων στα Πανεπιστήμια». Επιστημονικός υπεύθυνος του προγράμματος είναι ο καθηγητής Αλέξης Πολίτης και μέλη της ερευνητικής ομάδας είναι, εκτός από μένα, οι ερευνήτριες Πόπη Πολέμη, Ειρήνη Ριζάκη και οι υποψήφιοι διδάκτορες Μαρία Γριβέα και Φίλιππος Παππάς. Ένας βασικός στόχος του ερευνητικού προγράμματος υπήρξε η συγκέντρωση και καταγραφή των αγγελιών έκδοσης ελληνικών εντύπων και άλλων σχετικών με το βιβλίο ειδήσεων, που δημοσιεύτηκαν στον ελληνικό Τύπο της περιόδου 1864-1900. Για το σκοπό αυτό επιλέχθηκαν και αποδελτιώθηκαν αντιπροσωπευτικές, για την περίοδο, εφημερίδες, αθηναϊκής, σμυρναϊκής και κωνσταντινουπολίτικης προέλευσης.

Οι εκδοτικές αγγελίες, που συχνά κυκλοφορούσαν και αυτοτελώς ως μονόφυλλα, στόχευαν στην προσέλκυση συνδρομητών και γενικότερα αγοραστών για το υπό έκδοση έντυπο. Η αξιοποίηση αυτών των αγγελιών πλουτίζει σήμερα τις γνώσεις μας για την ιστορία του εντύπου, δίνοντας πληροφορίες για τους συγγραφείς, την ποιότητα των εντύπων, τον τρόπο και τόπο πώλησης τους, την τιμή και ενίοτε για την ιδιαίτερη εκδοτική τους περιπέτεια. Παραθέτω ενδεικτικά την αγγελία που δημοσίευσε το 1886 ο Άγγελος Βλάχος για την έκδοση των διηγημάτων και των υπολοίπων πεζών του έργων :

«Αγγελία

Τα μέχρι τούδε εν περιοδικούς φύλλοις ή και ιδιαιτέρως δημοσιευθέντα, δυσέυρετα δε τα πλείστα καταστάντα, πεζά μου έργα, εκδίδω εις τόμους τρεις, ων θέλει περιλάβει ο Α' διηγήματα, ο Β' κοινωνικάς μελέτας, ο Γ' αισθητικάς και κριτικάς διατριβάς. Τιμή εκάστου τόμου απαρτισθησομένου εξ είκοσι περίπου τυπογραφικών φύλλων ωρίσθησαν φράγκα πέντε (5). Οι επιθυμούντες να εγγραφώσι συνδρομηταί δι' ολόκληρον το σώμα παρακαλούνται να υπογράψωσιν ευαναγνώστως κάτωθι της αγγελίας ταύτης.

Εν Αθήναις τη 28 Οκτωβρίου 1886.

Άγγελος Βλάχος»¹

Προφανώς ο Βλάχος δεν κατάφερε να συγκεντρώσει ικανοποιητικό αριθμό συνδρομητών, για να προχωρήσει στην εκτύπωση των τριών τόμων. Την επόμενη χρονιά εξάλλου διορίστηκε από την κυβέρνηση Τρικούπη πρεσβευτής της Ελλάδας στο Βερολίνο, θέση την οποία κράτησε μέχρι το 1890². Έτσι, αν και ο Τύπος χαιρέτισε με ενθουσιασμό την πρωτοβουλία του να τα εκδώσει³, τα πεζά του έργα τελικά εκδόθηκαν πολύ αργότερα, το 1901, σε δύο τόμους της «Βιβλιοθήκης

¹ Ακρόπολις 6.11.1886

² Γεωργία Γκότση, «Άγγελος Βλάχος», *Η παλαιότερη πεζογραφία μας, Από τις αρχές της ως τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο*, Ε', Αθήνα (εκδόσεις Σοκόλη) 194.

³ «Πεζά έργα κ. Βλάχου», *Ακρόπολις* 10.11.1886.

